

[Formanden]

(Beslutningsforslag nr. B 36).

Medlemmer af Folketinget Ritt Bjerregaard (S), Ivar Nørgaard (S), Dorte Bennedsen (S), Helle Degn (S), Ole Espersen (S), Kelm-Hansen (S) og Trøjborg (S) har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om en aktiv indsats for at sikre, at Europarådets budgetforslag bliver vedtaget af Europarådets ministerkomité.

(Beslutningsforslag nr. B 37).

Medlemmer af Folketinget Ritt Bjerregaard (S), Ole Espersen (S), Dorte Bennedsen (S), Helle Degn (S), Kelm-Hansen (S), Ivar Nørgaard (S) og Trøjborg (S) har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om at ophæve eller undlade etablering af hindringer for rejser mellem Danmark og Østlandene.

(Beslutningsforslag nr. B 38).

Skriftlig fremsættelse af forslag:**Leif Hermann (SF):**

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om Københavns havneområder.

(Beslutningsforslag nr. B 34).

Jeg henviser til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.

Ritt Bjerregaard (S):

Som ordfører for forslagsstillerne skal jeg hermed tillade mig at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om en miljøstøtteordning for Østlandene.

(Beslutningsforslag nr. B 35).

Forslag til folketingsbeslutning om en uddannelsesindsats i forhold til Østlandene.

(Beslutningsforslag nr. B 36).

Forslag til folketingsbeslutning om en aktiv indsats for at sikre, at Europarådets budgetforslag bliver vedtaget af Europarådets ministerkomité.

(Beslutningsforslag nr. B 37).

Forslag til folketingsbeslutning om at ophæve eller undlade etablering af hindringer for rejser mellem Danmark og Østlandene.

(Beslutningsforslag nr. B 38).

Den opsigtsvækkende og dramatiske udvikling i Østeuropa og Sovjetunionen er i dag det altoverskyggende spørgsmål på Europas dagsorden, en udvikling, der nåede sin foreløbige kulmination med Berlinmurens fald i forrige uge.

Afspændingen mellem supermagterne og opbruddet i Østeuropa har givet de europæiske lande hidtil ukendte muligheder for at påvirke udviklingen i Europa. Danmark står dermed også i en ny position.

Hidtil har vi haft begrænsede muligheder for at ændre det blokkede Europa. De store lande – og især forholdet mellem supermagterne – satte snævre grænser for Danmarks og andre små landes muligheder for at påvirke udviklingen. Det er ændret nu. Men dermed får vi også et afgørende medansvar for udviklingen i Europa. Selv hvis vi ikke gør noget, vil vi få et medansvar.

Det er derfor positivt, at vi her i Danmark har indledt en politisk debat om, hvordan vi kan bidrage til, at reformprocessen i Øst bliver en succes. Danmark kan – sammen med de øvrige vestlige lande – give et bidrag til en positiv udvikling i Øst.

På Socialdemokratiets årsmøde i september måned indtog udviklingen i Østeuropa en helt central plads. Årsmødet vedtog en udtalelse om en dansk Østpolitik, hvor der lægges op til Østinitiativer i NATO, EF, Norden og Danmark.

Siden er dette blevet fulgt op i Folketinget under forespørgselsdebatten om Østeuropa og Sovjetunionen den 26. oktober. Det blev en god og konstruktiv debat, hvor de fleste partier tilkendegav, at Danmark kan og skal spille en aktiv og positiv rolle i forhold til reformprocessen i Øst.

Der er fortsat behov for, at vi indgående følger og vurderer udviklingen i Østeuropa og Sovjetunionen. Men vi er nu kommet til den fase, hvor vi sideløbende hermed må iværksætte en lang række forskellige konkrete initiativer.

Både regeringen og Socialdemokratiet har fremsat forslag om etablering af en investeringsfond og en investeringsgarantiordning for Østlandene (henholdsvis L 63 og B 28). Selv om

[Ritt Bjerregaard]

der er divergerende opfattelser om den konkrete udformning, skal man nok nå et resultat, ligesom det naturligvis vil være muligt at tilvejebringe den fornødne startkapital til investeringsfonden.

Dette initiativ følger Socialdemokratiet nu op ved at fremsætte yderligere fire beslutningsforslag om konkrete initiativer i forhold til Østeuropa og Sovjetunionen.

Ad forslag til folketingsbeslutning om en miljøstøtteordning for Østlandene.

Vi lægger op til, at Danmark årligt i en 5-årig periode skal afsætte 100 mio. kr. til en særlig indsats i Østlandene. Målet er at fremme en miljøforbedrende udvikling i denne del af Europa. Vi forestiller os, at ordningen ledes af en særlig miljøkomité med den nødvendige sagkundskab, og at den administreres af Miljøstyrelsen.

Ad forslag til folketingsbeslutning om en uddannelsesindsats i forhold til Østlandene.

Vi lægger op til i langt større omfang end i dag at give unge fra Østlandene mulighed for at rejse til Danmark og det øvrige Vesteuropa for at studere. Vi forestiller os, at de generelle udvekslingsprogrammer i et vist omfang kan åbnes for Østlandene, og at der på udvalgte områder kan etableres særlige uddannelsesforløb, i første omgang inden for miljø, landbrug, demokratisk beslutningstagning og offentlig service.

Ad forslag til folketingsbeslutning om en aktiv indsats for at sikre, at Europarådets budgetforslag bliver vedtaget af Europarådets ministerkomité.

Med dette forslag ønsker vi at sikre, at Europarådet også i praksis via et tilstrækkeligt budget får mulighed for at udfylde de muligheder, det har for at formidle et samarbejde mellem Øst og Vest. Med Europarådets invitation til Sovjetunionen, Ungarn og Polen om at deltage i den rådgivende parlamentariske forsamlingsarbejde er det første grundlag for et sådant samarbejde skabt.

Ad forslag til folketingsbeslutning om at ophæve eller undlade etablering af hindringer for rejser mellem Danmark og Østlandene.

I en situation med en særdeles positiv udvikling i flere østeuropæiske lande og Sovjetunio-

nen er det et forkert signal, når den danske regering strammer visumreglerne i forhold til Østlandene, senest i forhold til Bulgarien. Med dette forslag ønsker vi at sikre, at de borgere, der nu får øgede muligheder for at rejse fra Østlandene, også reelt får mulighed for at besøge Danmark.

De fire beslutningsforslag er lagt frem til en åben drøftelse i Folketinget. Men de er udtryk for, at Socialdemokratiet er af den opfattelse, at det nu er på tide med konkrete danske initiativer i forhold til udviklingen i Øst. Vi vil derfor også hilse forslag til andre Østinitiativer velkomne.

På Nordisk Råds session i sidste uge var det desværre ikke muligt at inddrage Nordisk Råd i forhold til udviklingen i Sovjetunionen og de baltiske republikker i det omfang, vi havde ønsket.

Udviklingen i de baltiske republikker har imidlertid vor allerstørste interesse, og vi håber og tror, at de initiativer, som vi har lagt op til i disse fire beslutningsforslag og i beslutningsforslaget om en investeringsfond for Østlandene (B 28), i særlig grad vil kunne inddrage disse områder. Kulturelt, sprogligt, geografisk og økonomisk er Estland, Letland og Litauen naturlige partnere for en dansk Østindsats.

Der er utallige områder, hvor Danmark og danskerne kan yde en positiv støtte til reformprocessen i Østeuropa og Sovjetunionen. Her skal fremhæves yderligere to eksempler:

En langt større udbredelse af »venskabsbytanken« i forhold til Østlandene.

I dag har kun omkring 10 danske kommuner venskabsbyer i Østeuropa og Sovjetunionen. Erfaringerne fra danske kommuners venskabsforbindelser med nordiske og vesteuropæiske kommuner er imidlertid yderst positive. Det har vist sig at være et godt grundlag for større mellemfolkelig forståelse og engagement. Der er i dag en stigende opmærksomhed i kommunerne over for at etablere kontakter i Østlandene. Det vil være positivt, om det udmønter sig i konkrete aftaler.

Praktikophold til unge fra Østlandene i danske virksomheder og offentlige institutioner.

Et praktikophold i en dansk virksomhed eller offentlig institution vil være et positivt bi-

[Ritt Bjerregaard]

drag til den uddannelse, som unge fra de østlige reformlande står over for. Mellem de vestlige lande foregår der i dag en sådan udveksling, som både virksomheder og de unge har stor glæde af. Det bør udvides til også at omfatte Østlandene. De danske virksomheder og deres organisationer kan her bidrage til at styrke reformprocessen i Øst.

Med disse bemærkninger anbefaler jeg forslagene til Tingets velvillige behandling.

Den første sag på dagsordenen var:

1) Spørgsmål om meddelelse af orlov til og indkaldelse af stedfortræderen for folketingsmedlem Bertel Haarder (V).

Formanden:

Den pågældende har søgt om orlov i henhold til forretningsordenens § 42, stk. 3, litra d, jf. stk. 5, på grund af midlertidig udsendelse i offentligt hverv.

Hvis ingen gør indsigelse, vil jeg betragte det som vedtaget, at der meddeles den pågældende orlov som ansøgt fra og med den 23. november 1989, og at stedfortræderen indkaldes som midlertidigt medlem. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Indstilling fra Udvalget til Valgs Prøvelse.

Forhandling

Lizzie Lichtenberg (KF):

Folketinget har nu vedtaget at meddele orlov til et medlem af Folketinget og at indkalde stedfortræderen.

Som ordfører for Udvalget til Valgs Prøvelse skal jeg tillade mig at gøre indstilling om, at stedfortræderen godkendes som midlertidigt medlem af Folketinget.

Hr. Bertel Haarder er valgt i Københavns Amtskreds, og i anledning af hans orlov indkaldes 1. stedfortræder for Venstre i denne amtskreds, direktionssekretær Pia Larsen.

Udvalget til Valgs Prøvelse har i et møde i dag behandlet denne sag, og jeg kan herefter på udvalgets vegne afgive følgende:

Indstilling

Direktionssekretær Pia Larsen godkendes som midlertidigt medlem af Folketinget fra og med den 23. november 1989.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Udvalgets ovennævnte indstilling vedtoges enstemmigt med 122 stemmer.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Tredje behandling af lovforslag nr. L 24:

Forslag til lov om kundgørelse af love, anordninger og bekendtgørelser på Færøerne.

Af justitsministeren (Engell).

(Fremsat 10/10 89. Første behandling 25/10 89. Betænkning 2/11 89. Anden behandling 16/11 89).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Knud Lind (FP):

Jeg skal blot meddele, at Fremskridtspartiet kan tiltræde dette lovforslag, idet det er det første og formentlig eneste i regeringens afbureaukratiseringsplan, der nogen sinde kommer ud til virkeligheden.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslaget vedtoges enstemmigt med 125 stemmer.

Formanden:

Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Anden behandling af lovforslag nr. L 37: